

Tradus și revizuit de IER (www.ier.ro)

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

FOSTA SECȚIE A TREIA

CAUZA TOȘCUȚĂ ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 36900/03)

HOTĂRÂRE
(Revizuire)

STRASBOURG

5 decembrie 2017

DEFINITIVĂ

05.03.2018

Hotărârea a rămas definitivă în temeiul art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Toșcuță și alții împotriva României [cerere de revizuire a hotărârilor din 25 noiembrie 2008 (fond) și din 3 martie 2015 (reparație echitabilă)],

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (fosta Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din:

Helena Jäderblom, *președinte*,

Luis López Guerra,

Kristina Pardalos,

Helen Keller,

Valeriu Grițco,

Iulia Motoc,

Jolien Schukking, *judecători*,

și Fatoș Aracı, *grefier adjunct de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 14 noiembrie 2017,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 36900/03 îndreptată împotriva României, prin care șapte resortisanți ai acestui stat, domnii Adrian Toșcuță, Paul Ion Șerban Toșcuță, Dănuț Negulescu, Gheorghe Negulescu și George Negulescu, și doamnele Maria Negulescu și Sevastița Negulescu („reclamanții”) au sesizat Curtea la 5 septembrie 2003, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Printr-o hotărâre din 25 noiembrie 2008, Curtea a declarat cererea admisibilă și a hotărât că a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, din cauza neacordării unei despăgubiri pentru privarea de proprietate suferită de reclamanți. De asemenea, Curtea a decis să acorde reclamanților în solidar suma de 4 000 de euro (EUR) pentru cheltuielile de judecată și a rezervat soluționarea problemei aplicării art. 41 din Convenție în ceea ce privește prejudiciul material.

3. Printr-o hotărâre din 3 martie 2015, Curtea a decis să acorde reclamanților Adrian Toșcuță și Paul Ion Șerban Toșcuță suma de 1 665 000 EUR, în solidar, și reclamanților Dănuț Negulescu, Gheorghe Negulescu, George Negulescu, Maria Negulescu și Sevastița Negulescu suma de 630 000 EUR, în solidar, cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material și suma de 2 300 EUR, tuturor reclamanților în solidar, cu titlu de cheltuieli de judecată.

4. La 6 noiembrie 2015, Guvernul a solicitat revizuirea hotărârilor pronunțate la 25 noiembrie 2008 și 3 martie 2015, ca urmare a descoperirii unui fapt nou legat de reclamantul Gheorghe Negulescu, care, prin natura sa,

ar fi putut exercita o influență decisivă asupra soluționării cauzei și care, la momentul pronunțării hotărârilor, nu era cunoscut de Curte și nu putea, în mod rezonabil, să fie cunoscut de Guvern. Acesta și-a întemeiat cererea pe art. 80 din Convenție.

5. La 1 martie 2016, Curtea a examinat cererea de revizuire și a decis să acorde reprezentantului reclamanților un termen pentru prezentarea de observații.

6. Printr-o scrisoare din 25 mai 2016, soția domnului Gheorghe Negulescu a comunicat decesul acestuia din urmă, care a avut loc la 21 octombrie 2015. Aceasta nu a prezentat observații ca răspuns la cererea de revizuire și nici nu a indicat eventualii moștenitori ai defunctului.

ÎN DREPT

CU PRIVIRE LA CEREREA DE REVIZUIRE

7. Guvernul solicită revizuirea hotărârilor pronunțate la 25 noiembrie 2008 și 3 martie 2015 și declară că domnul Gheorghe Negulescu nu a avut niciodată calitatea de victimă a vreunei încălcări a dreptului său de proprietate asupra bunului în cauză, deoarece acesta vânduse partea care i se cuvenea din bunul respectiv în 1996, cu mult timp înainte de introducerea cererii în fața Curții. Guvernul susține că a luat cunoștință de acest lucru abia cu ocazia demersurilor efectuate în vederea executării hotărârii Curții din 3 martie 2015.

8. Curtea reamintește că, în temeiul art. 44 din Convenție, hotărârile sale sunt definitive și că, în măsura în care contestă acest caracter definitiv, procedura de revizuire, neprevăzută de Convenție, dar instituită de Regulamentul Curții, are un caracter excepțional: de unde și cerința privind examinarea strictă a admisibilității oricărei cereri de revizuire a unei hotărâri a Curții, în cadrul unei astfel de proceduri [*Pardo împotriva Franței* (revizuire – admisibilitate), 10 iulie 1996, pct. 21, *Culegere de hotărâri și decizii* 1996-III, *Gustafsson împotriva Suediei* (revizuire – temeinicie), 30 iulie 1998, pct. 25, *Culegere de hotărâri și decizii* 1998-V, și *Stoicescu împotriva României* (revizuire), nr. 31551/96, pct. 33, 21 septembrie 2004].

9. Curtea trebuie așadar să stabilească dacă este necesară revizuirea hotărârilor pronunțate la 25 noiembrie 2008 și 3 martie 2015 în conformitate cu art. 80 din Regulamentul său, care, în măsura relevantă, este redactat astfel:

„În cazul descoperirii unui fapt care, prin natura sa, ar fi putut exercita o influență decisivă cu privire la soluția unei cauze judecate deja și care, la momentul pronunțării hotărârii nu era cunoscut de Curte și nu putea, în mod rezonabil, să fie cunoscut de

parte, aceasta din urmă poate [...] să sesizeze Curtea cu o cerere de revizuire a acelei hotărâri. [...]”

10. Prin urmare, trebuie să se stabilească dacă aceste condiții sunt îndeplinite în speță [*Pennino împotriva Italiei* (revizuire), nr. 43892/04, pct. 11, 8 iulie 2014, și *Petroiu și alții împotriva României* (revizuire), nr. 30105/05, pct. 11 și urm., 14 iunie 2016].

11. Curtea observă pentru început că domnul Gheorghe Negulescu se număra printre reclamanții care au sesizat Curtea în prezenta cauză.

12. În hotărârea sa din 25 noiembrie 2008, aceasta a declarat că anularea în 2002 a titlurilor de proprietate ale reclamanților asupra a două terenuri de 6 581 m² și 2 500 m², situate în București, a constituit o privare de proprietate și, ținând seama de faptul că nu li s-a acordat nicio despăgubire, a constatat încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. Curtea subliniază, de asemenea, că din documentele furnizate de Guvern reiese că, în 1996, domnul Negulescu, care era coproprietar asupra terenului de 2 500 m², vânduse unui terț partea lui din teren, de 834 m². Această vânzare, cu privire la care Curtea nu a fost informată de către reclamant, a avut loc înainte de anularea titlului de proprietate și înainte de introducerea cererii în fața Curții.

13. Pentru a stabili dacă faptele aflate la originea unei cereri de revizuire sunt „[de natură să exercite] o influență decisivă”, în sensul art. 80 § 1 din Regulament, acestea trebuie să fie examinate în raport cu hotărârea Curții a cărei revizuire este solicitată (*Pardo*, citată anterior, pct. 22).

14. În speță, Curtea constată că terenul de 834 m² nu se mai afla în patrimoniul domnului Negulescu la momentul introducerii cererii și al pronunțării hotărârii din acțiunea principală, acesta pierzându-și astfel calitatea de victimă în sensul art. 34 din Convenție. În opinia Curții, această situație constituie într-adevăr un fapt „[de natură să exercite] o influență decisivă” în raport cu hotărârea din acțiunea principală.

15. În ceea ce privește „descoperirea unor fapte necunoscute”, condiție impusă de art. 80 din Regulament, Curtea observă că domnul Gheorghe Negulescu își vânduse terenul printr-un înscris sub semnătură privată. Prin urmare, nu i se poate reproșa în mod rezonabil Guvernului că nu a avut cunoștință de acesta. De altfel, acesta din urmă susține că a aflat de actul în cauză abia în 2015, atunci când terțul cumpărător a informat Guvernul cu privire la existența acestui act (supra, pct. 7).

16. În aceste condiții și ținând seama de specificitatea cauzei, Curtea constată că Guvernul nu putea „în mod rezonabil” să fi știut de existența acestor fapte.

17. Ținând seama de cele de mai sus, Curtea consideră că este necesară revizuirea hotărârilor din 25 noiembrie 2008 și 3 martie 2015.

18. În ceea ce privește hotărârea sa din 25 noiembrie 2008, Curtea subliniază că punctul 8 din aceasta se citește astfel:

„8. La 11 martie 1993, comisia locală i-a pus pe P.N. și reclamanții Gheorghe Negulescu și Maria Negulescu în posesia a două terenuri în suprafață totală de 34 400

m², din care 31 900 m² erau situați în extravilan, iar 2 500 m² în intravilan. Cei 2 500 m² făceau parte din terenul de 9 081 m² atribuit anterior parohiei. La 24 august 1993, comisia municipiului le-a acordat un titlu administrativ de proprietate pentru o suprafață totală de 34 400 m².”

19. Ținând seama de noile elemente de fapt, aceasta apreciază că paragraful citat anterior se citește astfel:

„8. La 11 martie 1993, comisia locală i-a pus pe P.N. și reclamanții Gheorghe Negulescu și Maria Negulescu în posesia a două terenuri în suprafață totală de 34 400 m², din care 31 900 m² erau situați în extravilan, iar 2 500 m² în intravilan. Cei 2 500 m² făceau parte din terenul de 9 081 m² atribuit anterior parohiei. La 24 august 1993, comisia municipiului le-a acordat un titlu administrativ de proprietate pentru o suprafață totală de 34 400 m².

Terenul de 2 500 m² a făcut obiectul unui partaj între reclamanții și reclamantul Gheorghe Negulescu a devenit proprietarul unei parcele de 834 m². La 26 martie 1996, printr-un înscris sub semnătură privată, acesta a vândut parcela respectivă unui terț. ”

20. În continuare, Curtea subliniază că punctul 30 din această hotărâre se citește după cum urmează:

„30. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Așadar, este necesar să fie declarat admisibil. ”

21. Ținând seama de noile elemente de fapt, aceasta apreciază că paragraful citat anterior se citește astfel:

„30. În privința reclamantului Gheorghe Negulescu, Curtea observă în primul rând că acesta din urmă și-a vândut bunul înainte de data introducerii cererii în fața Curții. Prin urmare, apreciază că domnul Gheorghe Negulescu nu poate pretinde că este victima vreunei încălcări a dreptului său la respectarea bunurilor, în sensul art. 34 din Convenție.

În privința celorlalți reclamanți, Curtea constată că respectivul capăt de cerere întemeiat pe art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Așadar, este necesar să fie declarat admisibil. ”

22. În consecință, dispozitivul hotărârii din 25 noiembrie 2008 trebuie să se citească astfel:

„1. *declară* cererea admisibilă în ceea ce privește capătul de cerere formulat în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1 de reclamanții Adrian Toșcuță, Paul Ion Șerban Toșcuță, Dănuț Negulescu, George Negulescu, Maria Negulescu și Sevastița Negulescu, și inadmisibilă în ceea ce îl privește pe reclamantul Gheorghe Negulescu;

[...]

5. *hotărâște*

a) că statul pârât trebuie să plătească în solidar reclamanților Adrian Toșcuță, Paul Ion Șerban Toșcuță, Dănuț Negulescu, George Negulescu, Maria Negulescu și Sevastița Negulescu, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, suma de 4 000 EUR (patru mii euro) pentru toate cheltuielile, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;

[...]”

23. În ceea ce privește hotărârea sa din 3 martie 2015, Curtea subliniază că, în dispozitivul acesteia, a inclus obligația ca statul să îi repună pe reclamanți în posesia terenurilor în litigiu sau să le plătească următoarele sume:

„1. *hotărăște*

a) că statul pârât trebuie, prin mijloace adecvate, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, să îi pună pe primii doi reclamanți în posesia efectivă asupra celor 6 581 m² de teren și să îi pună pe ceilalți cinci reclamanți în posesia efectivă asupra celor 2 500 m² de teren și că trebuie să asigure tuturor reclamanților eliberarea unui titlu de proprietate asupra terenului lor;

b) că, în caz contrar față de cele prevăzute la lit. a) supra, statul pârât trebuie, în același termen de trei luni, să plătească primilor doi reclamanți în solidar suma de 1 665 000 EUR (un milion șase sute șazeci și cinci de mii de euro) pentru prejudiciul material, care trebuie convertită în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;

c) că, în caz contrar față de cele prevăzute la lit. a) supra, statul pârât trebuie, în același termen de trei luni, să plătească celui de-al treilea, al patrulea și al cincilea reclamant, precum și celei de-a șasea și a șaptea reclamante, în solidar suma de 630 000 EUR (șase sute treizeci de mii de euro) pentru prejudiciul material, care trebuie convertită în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;

d) că statul pârât trebuie, în același termen de trei luni, să plătească reclamanților în solidar suma de 2 300 EUR (două mii trei sute de euro), care trebuie convertită în moneda națională a statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății, pentru cheltuielile de judecată, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;

[...]”

24. Curtea apreciază că schimbările intervenite în situația de fapt au consecințe asupra sumelor acordate în solidar cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material și cu titlu de cheltuieli de judecată. Aceasta consideră că trebuie să acorde o sumă cu acest titlu doar reclamanților Adrian Toșcuță, Paul Ion Șerban Toșcuță, Dănuț Negulescu, George Negulescu, Maria Negulescu și Sevastița Negulescu. Prin urmare, această parte a dispozitivului trebuie să fie modificată în consecință.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE, CURTEA

1. *hotărăște* să admită cererea de revizuire a hotărârii din 25 noiembrie 2008;

în consecință,

- „1. *declară* cererea admisibilă în ceea ce privește capătul de cerere formulat în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1 de reclamanții Adrian Toșcuță, Paul Ion Șerban Toșcuță, Dănuț Negulescu, George Negulescu, Maria Negulescu și Sevastița Negulescu, și inadmisibilă în ceea ce îl privește pe reclamantul Gheorghe Negulescu;

[...]

5. *hotărăște*

a) că statul pârât trebuie să plătească în solidar reclamanților Adrian Toșcuță, Paul Ion Șerban Toșcuță, Dănuț Negulescu, George Negulescu, Maria Negulescu și Sevastița Negulescu, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, suma de 4 000 EUR (patru mii euro) pentru toate cheltuielile, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;

[...]”

2. *hotărăște* să admită cererea de revizuire a hotărârii din 3 martie 2015;

în consecință,

„1. *hotărăște*

a) că statul pârât trebuie, prin mijloace adecvate, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, să îi pună pe reclamanții Adrian Toșcuță și Paul Ion Șerban Toșcuță în posesia efectivă asupra celor 6 581 m² de teren și să îi pună pe reclamanții Dănuț Negulescu, George Negulescu, Maria Negulescu și Sevastița Negulescu în posesia efectivă asupra celor 1,666 m² de teren și că trebuie să asigure tuturor reclamanților eliberarea unui titlu de proprietate asupra terenului lor;

b) că, în caz contrar față de cele prevăzute la lit. a) supra, statul pârât trebuie, în același termen de trei luni, să plătească primilor doi reclamanți în solidar suma de 1 665 000 EUR (un milion șase sute șaiszeci și cinci de mii de euro) pentru prejudiciul material, care trebuie convertită în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;

c) că, în caz contrar față de cele prevăzute la lit. a) supra, statul pârât trebuie, în același termen de trei luni, să plătească reclamanților Dănuț Negulescu, George Negulescu, Maria Negulescu și Sevastița Negulescu în solidar suma de EUR 420,000 (patru sute douăzeci de mii de euro) pentru prejudiciul material, care trebuie convertită în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;

d) că statul pârât trebuie, în același termen de trei luni, să plătească reclamanților Adrian Toșcuță, Paul Ion Șerban Toșcuță, Dănuț Negulescu, George Negulescu, Maria Negulescu și Sevastița Negulescu în solidar suma de 2 300 EUR (două mii trei sute de euro), care trebuie convertită în moneda națională a statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății, pentru cheltuielile de judecată, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;

[...]”

Redactată în limba franceză și apoi comunicată în scris la 5 decembrie 2017, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulamentul Curții.

Fatoş Aracı
Grefier adjunt

Helena Jäderblom
Președinte